

Arkitekturpolitik er vækstpolitik

Sattrup, Peter Andreas; Beim, Anne

Published in:
Politiken

Publication date:
2013

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication](#)

Citation (APA):
Sattrup, P. A., & Beim, A. (2013). Arkitekturpolitik er vækstpolitik. Politiken, 7.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Arkitekturpolitik er vækstpolitik!

Sats på arkitekturforskning og innovation.

Af Peter Andreas Sattrup og Anne Beim

Så er Kulturministeriets oplæg til en ny arkitekturpolitik kommet, med mange gode intentioner om arkitekturens og arkitekternes bidrag til en bæredygtig udvikling af fremtidens Danmark. Det er også på tide, for selvom dansk arkitektur klarer sig godt internationalt, kan meget blive bedre, og der er mange måder vi som samfund kan få endnu større gavn af arkitekters viden. Men det Arkitekturpolitiske oplæg mangler en tydelig og stærk satsning på arkitektfaglig vidensudvikling, forskning og innovation, som naturligt kan kobles til regeringens vækstplan.

I dag er det mere end nogensinde afgørende for konkurrenceevnen, for samfundet og den enkelte virksomhed, at man er god til at skabe innovation for at kunne ligge i front på markedet med nye løsninger. Vi skal nødigt gentage miseren fra starten af 00'erne, hvor man i Danmark sov i timen ved ikke at fokusere på bæredygtig arkitektur. Her blev målrettede initiativer som f.eks. Økologisk Aktionsplan for byggeriet og den Grønne Fond under Miljøministeriet nedprioriteret. Tilmed blev det daværende By og Boligministerium nedlagt, som stod for koordinering af bæredygtige projekter i forbindelse med byudvikling og forsøgsbyggeri.

Resultatet blev, at danske arkitektvirksomheder og byggeerhvervet generelt kom bagud ifht. de førende europæiske lande Tyskland, Østrig og Schweiz. Det er et efterslæb, vi først nu er ved at indhente. Arkitekter har potentielt indflydelse på op til 75% af samfundets ressourceforbrug, når man indregner byplanlægning, opførelse af byggeri og energiforbruget i bygninger. Men opsamling af den viden som genereres i arkitektfaget er hindret af manglende satsninger på forskning, og i det hele taget en ringe forståelse af, hvordan arkitekturforskning bidrager til værdikæden i byggeriet og samfundet som sådan. Der er et stort behov for at skærpe, udvikle og aktivere den viden, der findes i arkitektfaget, så samfundet kan få mere ud af de samlede ressourcer.

Innovation er omsætningen af ny viden og nye ideer til bedre produkter, nye serviceydelser og forbedrede processer. For at kunne skabe reel innovation på internationalt niveau er det nødvendigt at have en ambitiøs og klar strategi for hvordan viden kan skabes, forvaltes og omsættes i en vekselvirkning mellem forskningsmiljøer og erhvervsparter. I arkitektfaget sker det ikke automatisk og der er behov for en strategisk politisk og økonomisk indsats, som går på tværs af flere ministeriers ressortområder. Investeringer i bæredygtigt byggeri og byudvikling bør ligedan knyttes til en forskningsindsats. Det kan ses som et aktiv i samfundets kompetenceudvikling og konkurrencedygtighed, udover at det selvfølgelig er en forudsætning for bedre bygninger og byer.

Arkitekter arbejder konkret med udvikling i stort set hvert eneste projekt, men systematisk vidensopbygningen i arkitektfaget er hæmmet af vanskelige branchetilvilkår. Arkitektfaget er præget af mange små og mellemstore virksomheder, hvor kun få har mere end 100 ansatte. Særligt det private byggeri er meget konjunkturfølsomt, og det er ikke usædvanligt at arkitektvirksomheder må hyre eller fyre store andele af virksomhedens medarbejdere med jævne mellemrum. Samtidigt, udbydes mange arkitektopgaver i konkurrence, hvor spildprocenten af den ydede indsats på innovation oftest er over 80%. Profitmarginalerne er meget små, og i sidste ende kan arkitekter sjældent levere mere innovation end det den enkelte bygherre er villig til at realisere. Derfor er investeringer i ny viden og

forskning som grundlag for innovation, der rækker ud over de enkelte arkitektvirksomheder vanskelig at oppebære, hvis de alene skal bero på markedsvilkår.

Ligesom arkitektur danner rammer om snart sagt ethvert aspekt af menneskelivet, og er et resultat af sociale, funktionelle tekniske, økonomiske, æstetiske og etiske overvejelser, er arkitekturforskningen udpræget tværfaglig, og knytter an til både samfunds-, natur- og sundhedsvidenskaberne, humaniora, kunst og ikke mindst teknologi og ingeniørkunst. Arkitekturforskning kan derfor skabe værdi gennem innovation langt udenfor selve arkitektfaget.

En vigtig del af arkitekters kompetencer er evnen til at visualisere og foreslå konkrete løsninger til de fysiske rammer for vores fremtidige samfund, og her er udfordringen at redefinere begrebet vækst i forhold til brugen af ressourcer; menneskelige, materielle og energimæssige etc. Vi har brug for at skabe en radikal effektivisering af den værdi, vi genererer ud fra ressourcerne, og skabe nye økonomiske og industrielle kredsløb hvor ressourcer kan genbruges og indgå i ny værdikæder i stedet for at ende som spild. Derfor har vi brug for den integrerende effekt arkitekturforskning kan have som afsæt for innovation i samarbejde med andre discipliner.

Hvis der skal ske en effektiv vidensopbygning i arkitektfaget som kan smitte af på byggeriet til det bedre er det nødvendigt at se på de nævnte barrierer og her har regeringen en oplagt chance for at påvirke udviklingen i kraft af vækstplanen. Regeringen har mulighed for at stimulere efterspørgslen på innovation via det offentlige byggeri, ligesom der kan der stilles krav om at reservere en del af det konkrete byggebudget til udvikling og innovation som led i byggeprojekter. Sidst men ikke mindst kan samarbejdet mellem flere virksomheder og institutioner styrkes, hvis der blev oprettet en øremærket innovationsfond til formålet.

Det er afgørende, at en ny arkitekturpolitik formulerer en strategi for hvordan forskning og innovation i arkitektur og byggeri aktiveres som centrale virkemidler i omstillingen til et bæredygtigt samfund.

Peter Andreas Sattrup er Arkitekt MAA, Ph.D., lektor i bygningsinformationsmodellering og bæredygtige design processer på DTU

Anne Beim er Arkitekt MAA, Ph.D., professor i arkitekturens teknologi på Kunstakademiets Arkitektskole og leder af CINARK, Center for Industriel Arkitektur